

జూకా దహనమేమిటా? అంకాదహనంలా. ఈ మధ్య హరికథ లేవయినా వింటున్నావేంటి?

(అడిగిన వాడెవడో, వాడి యెడ్రస్పేమిటో అప్రస్తుతం.)

“శ్రీశ్రీ రాసిన పరమేష జూకాలా?”

“కాదు.”

“అడాళ్ళ జూకాలా?”

“అంతకంటే కాదు.”

“మరయితే ఏమిటి కథ?”

“కథ. కాదు. వ్యథ”

“ఏమిటా నీ గొడవ?”

“గొడవ కాదు. గోడు.”

“ఎప్పుడూ అలవాటులేనిది సూటిగా యేడవక యీ దొంకతిరుగుడు మొదలెట్టేవేంటి?”

విచారణా వివరం తమకు తెలియ గలందులకు.

రావలసిన వడ్డీ బకాయిలు (అసలు చెల్లించేస్తానంటే కప్పున లేస్తాడు సుమా!) సకాలంలో వసూలయ్యాక, రాకేళ్ళ శర్మ మొవలైన వ్యోమగాముల్లా మావాడు భార రహితస్థితికొచ్చేస్తాడు. అప్పుడు, ముద్దు గుమ్మలూ, కప్పురపు విడెములూ, తూగు లూయె లూ అక్కరేకుండానే అభ్యుదయ కవిత్య ధోరణి దొస్తాడు.

అటువంటి సచ్చిదానంద స్థితిలో ఒక మాటు “జాతిపిత” (అప్పుడప్పుడు ‘జాతి పిత’ అనడం కూడా కద్దు) అంటే ‘మంద బాబు’ అనీ, అందువలన జాతిపిత పేర వెలసిన మా కొలనీకి “మంద బాబూ” అనీ వ్యుత్పత్త్యర్థం చెప్పేడు; కాదు, ఆంధ్రీకరించాడు!

మాది విశాఖలోని ‘మందబాబూ’ నా పేరు ఏ. గి. శర్మ-ఇందులో తిర కాసేం లేదు. నా పూర్తి పేరు ‘అణగారిన వేతన శర్మ’

రావి శాస్త్రిగారి వేతన శర్మను నమ్ము కొన్న వాళ్ళకు వెతలుంటాయి. మరినేనో; నమ్ముకొన్న వాళ్ళ వల్ల వెతల పాలయిన యాతన శర్మను.

మాది ప్రభుత్వ రంగం. అంటే— అందులో ఉద్యోగం. చిన్నప్పుడు మాకు తెలిసినది నాటక రంగం. అంతకు వేయి రెట్లు రక్తి కట్టించగల ప్రభుత్వ రంగం ఆ తరువాత ఆవిర్భవించింది. ఇది వచ్చి బూటక రంగం; కపట నాటక రంగం. ఇలా యెందుకుందని ప్రశ్నించే అమాయ కుల యెముకల్ని నుసించేసే రుద్రభూమి.

మూడు దశాబ్దాలుగా యీ ప్రభుత్వ రంగానికి వెళ్తూ, ఎస్తూ ఉండగా, నానాటికి అదేమిటో అంతుబట్టక పోతుంటే ఒక మాటు మా అభ్యుదయ వ్యాపారియేమన్నా డంటే:

“ఒరే చవటా!” (అది ఆష్టోత్తరంలో వస్తుంది). వేల కొద్దీ జీతాలు లాగే కొంత మంది అధికార్లు పబ్లిక్ గా తమ తమ ప్రైవేటు వ్యాపారాల వేటసాగించే చోటునే

జూకాదహనం

శ్రీశ్రీ వ్రాసిన జూకాలా

“ఏద్యనిండు, ఏద్యనిండు అని కృష్ణ శాస్త్రి ప్రాధేయపడిన రోజులు పోయాయి. ఇది మండు వేసవి. కన్నీటి యెద్దడి.”

“మీ మనఃవచనం దే రైటు లాగుంది. ‘తాతగారికి తలకాయ లేదు, గుండేకాని!’ ‘అంతేనా?’

ఈ సంభాషణ ప్రాచారించిన వాడికి ‘అర్జును’ అంటే అసలు. ‘పరమార్థము’ అంటే వడ్డీ. ఐదువేలు అప్పిచ్చి, పది వేలకు నోటు రాయించుకొని, వడ్డీరూపేణా వదిలెట్లు రాబట్టుకొని నోటు దబ్బు కోసం అరెస్టు వారెంటు పుట్టించగల విష్కామ క్రియాశీలి. నాతో మాట్లాడం గిట్టుబాటుగా లేదని వాడి దారిన వాడు పోయాడు.

వాడికి రెవెన్యూ స్టాంప్లతోనూ, సాక్షి నంతకాలతోనూ, ఫోటో కాల్కరేటర్ తోనూ, బ్యాంకు లాకర్లతోనూ, యిసువ బీరువాలతోనూ, ఊళ్ళో కరెంటు పోయినా

యింట్లో దీపాలారిపోకుండా ఉండగలందు లకు సొంత జనరేటర్ తోనూ (దొంగల మొహాలు కనబడ్డానికి), కూడా పనిచేసే సహచరుల నిరంతర దారిద్ర్యంతోనూ, హెడ్డుకానిస్టేబులు గారితోనూ, షేప్ స్ట్రీటుగారి తోనూ జీవితాంతమూ పనుంటుంది. దేవుడు కనిపిస్తే హారతి కర్పూరం కొనుక్కుందుకు అప్పడగడానికి దర్శన మిచ్చాడేమోనని హాదిలి పోతాడు వాడి ద్వారా ‘విధి’ మన జీవితాలతో చెలగాట మాడి, ఓడిపోయిన మన మొహాలు వాడి పోయేలా కసిరి కొడుతుంది. మీ కు తెలియదు వాడు పెద్ద అభ్యుదయ వాడి. (అభ్యుదయం అనే సరికి వెనుకటి కొకాయనకు ‘అబ్బో! దయ్యం’ అని వినిపించిందట).

జుఘాల శాస్త్రిలా యిదంతా యెందుకు చెప్తున్నానంటే మావాడి అభ్యుదయ తత్వ

వల్లక్ వెక్టార్ అని యింగ్లీషులో అంటారా" అని నిర్వచనాత్మకంగా ప్రబోధించాడు.

ఫూలన్ దేవీలూ, హాజీ మస్తాన్లూ, ఈ వల్లక్ వెక్టార్ ముందు బలాదూర్ ఇక్కడ మా అధికార్లకు సర్వసంహారాధికారం మరియు సర్వ స్వాహాధికారం (కొంతమంది తెలియని వాళ్ళు సర్వం సంహాధికారమని రసాభాస చేస్తారు) కలిగి, కృష్ణధన చైతన్యాన్ని (నల్లడబ్బు) అపారంగా సృష్టించి, మినిస్టర్ ఫర్ పావెర్టికి (దాన్నే ఆర్థిక మంత్రి అనికూడా పిలుచుకోవచ్చు) అందని వేరొక ఆర్థిక వ్యవస్థను సృష్టించుకొని వోట్ల వేలంతో ప్రజాస్వాములై, ప్రతి క్షణం మనకు రామరాజ్యం చూపిస్తున్నారు. (ఈవాస్తవాలు తెలియకపోతే కదే లేదు).

ఇటువంటి సుస్థిరమైన రామరాజ్యమంటే యేమిటో తెలియని మూర్ఖులు కొందరున్నారు. హిందీ, పంజాబీ, తమిళ, మళయాళ భాషలు తప్ప తెలుగుమాట వినిపించని తెలుగుదేశంలోని 'విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్' నీ, విశాఖ సిటీ బస్సుల్నీ, వల్లక్ రంగ రంగస్థలాలనూ, విద్యా సంస్థలనూ, వీటిలో వేటిని చూడగలిగినా ఒకే మాటుగా ఒకే వేటుగా యీ రామరాజ్య సందర్శనం పూరాగా అయి తీరుతుంది.

నేనిలా ఆలోచించుకుంటూ కూచుంటే కాళ్ళమీద పడుతుంది పిటీ బస్సులో ప్రయాణం చేసినా మృత్యుంజయుడనై యిప్పటి వరకూ బయట పడుతున్న నేను బస్సెక్కి గాజువాక పోవాలి. అక్కడించి క్రోనెడు దూరం నడిస్తే కొండల వ్య కాకతీయ విద్యాలయనికి శంఖ ప్రవేశం జరుగుతోంది. విద్యామంత్రి మహా సందేశం వినిపిస్తారు. వీలయితే (సాధారణంగా అవడు - అయినా ఆశచావదు), ఆయన్ని కలిసి నాగోడు వినిపించుకోవాలి.

తల వేలేసుకొని, కాళ్ళిడ్చుకుంటూ, బాధ రొదచేయగా, వట్టుదల పీడించగా, వెనకనించి యెవరో యిడ్చి తన్నుతూ, తోస్తూ నడిపిస్తున్న వాడిలా, విదిలేక సాగుతున్నాను.

తాగడానికి గుక్కెడు నీళ్ళయినా దొరకని రోజులో కూడా సంతక దారాపాతంగా పొంగి పొర్లే కంపెనీ వాటర్ ట్యాంకు

వరకూ వచ్చాను. ఆ ట్యాంకు గోడల నిండా రంగు రంగుల రాతలు.

“అర్ధ ధర్మ పరిరక్షణకై వద్దం;” “శ్రామిక జన స్వర్గానికి సుత్తి, కొడవలి నక్షత్రం;” “మరచిపోకు నేస్తం! ఇదే అభయ హస్తం;” “ఆరుకోట్ల ఆంధ్రుల ఆత్మగౌరవం” అంటూ రకరకాల రాతలు. ఓటులాగి వోటరు మహాశయుడ్ని కాచేసి వాటర్ మహాశయునిగా మార్చగల అమృతమైన ఆదర్శాల వెకిలిరాతలు.

దశలువారీగా వీళ్ళందరికోసమా పని చేసి యాతనశర్మగామిగిలిననేనుముందుకు సాగేను. కిల్లీ కొట్టుదాటాక తలెత్తి చూస్తే ‘విద్యా గ్యాస్ సెంటర్’ అన్న బోర్డు కనిపించింది. ‘గ్యాస్ కు విద్య విశేషణమై పోయిందేఁటా’ అనుకొంటూ పోయి ఆర్. టీ. సి. వారి మర బోషాణంలో బలవంతంగా దూరేను.

“పదండి! పదండి ముందుకు!” అంటూ మా సిటీ బస్సు కండక్టర్లు నిరంతరం శ్రీశ్రీ గేయపఠనం చేస్తారు. కుళ్ళినచేపల యింపైన కంపు ఒకడి చంక కిందనుంచి మరొకడు తప్పని సరిగా దూరుతూ ఆఘ్రాణించే ఖరీదులేని పుర్రుజలాల పరీమళాలు. ఒంటికాళ్ళమీదనిలబడ్డం ‘అరె. నా రెండో కాలేమయింది? కాదు, కాదు! నాకిప్పుడు నాలుగు కాళ్ళొచ్చాయి.’ అనే విపరీతానుభూతి ముందు త్రొక్కినలాటలో

సిగ వట్లు పడుతూ అగచాట్లలో ఉన్న త్రీల నానుకొని కులాసాగా ప్రయాణం సాగిద్దామనుకొని, మనకాళ్ళ నందుల్లోంచి రాకెట్లలా ముందుకు దూసుకు పోయే బస్సు రోమియోల వికారాలు. ‘ద్రైవరు గారూ! బస్సావండి! నా వర్చు క్రాఫ్టే సాడు’ అనే కేకలు మొదలుగాగం చిత్ర విచిత్రాలు మా సిటీ బస్సుల గుత్తాది పత్యంలో ఉన్నాయి.

మన జాతీయగీతంలో ‘ఆంధ్ర’ శబ్దం లేదు. అందుకే కాబోలు గజవాక జంక్షన్ దాటి బాల చెఱువు రోడ్డులో యితర రాష్ట్రాల వాళ్ళ ‘విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్’ వైపు నడిస్తే చంబల్ వ్యాళీ తాలూకు జనమూ, సంత భింద్రాన్ వారేను మరిపించే సిక్కు గెడ్డాలూ, తమిళ, కేరళ సాంప్రదాయాలూ, మనకు చోటియక ఆంధ్రుల ఆత్మ గౌరవం యెక్కడుందో వెతుక్కోమని సెవల్ చేస్తాయి.

చేయని నేరానికి ‘నిన్నెందుకు డిస్మిస్ చేయకూడదూ?’ అని పేలిపోయే ఛార్జ్ షిట్ లా యెండ దంచేస్తోంది.

ఆవతల మంత్రి పుంగవులు. మన స్సులో బాధ. ఇరవై రెండేళ్ళు పెంచిన మా గారాలపట్టి, నడిస్తే హంస, పలికితే చిలక, అందరికీ తలలో నాలుక, నిప్పు లాంటి పిల్ల, పొగజారి బొగపోయింది. తండ్రి! మా విద్యాశాఖ దాన్ని ముద్ద చేసి

మింగేసింది బబోయ్! మనస్సులో అగ్ని గోళాల షడులు రేగుతున్నాయి. చెప్పుకోవాలన్న తాపత్రయం.

“నాండీ! నా బతుకెందుకీలా కాలి పోయింది? కరస్పాండెంటుమీ ఉద్యోగం కాదు గదా! మార్చేసుకున్నారుగా. మీ ఉద్యోగానికి దీనికి సంబంధమేమిటి? మిమ్మల్ని డిస్మిస్ చేస్తామన్నారా? మన గతేంటి?” కె. జి హాస్పిటల్ లో మా ఆమ్మాయి ఆవేదన, మరణ వేదన.

వెళ్ళాలి. బాధ వెళ్ళ బోసుకోవాలి. ననుస్తునే ఉన్నాను. అలా క్రోనెడు దూరం కదిలింది.

వెనుక నొక కొండ. కుడి, యెడమల చెరోకొండ. పొయ్యి రాళ్ళలా పేర్చినట్లు న్నాయి మూడుకొండలా. కొండలనడుమ విశాలమైన జాగా. అందులో పుర్యగాపెద్ద పెద్ద షామియానాలు. ఎత్తుగా వేదిక. ఎదురుగా యెన్నో కుర్చీలు. అన్నిటిలోనూ సంతృప్తాంతరంగం బహిరంగంగా ద్యోతకమయ్యే ఆర్థికస్తోమతగల పెద్దలు.

సేజిమీద మరీ పెద్దలు. సుఖాసీనులై నభ వంకా. ఉపన్యాసకుని వంకా సాది కారంగా దృక్కులు సారిస్తున్నారు.

రైల్వే స్టేషన్లవద్దా, విమానాశ్రయాల వద్దా, గవర్నరు బంగళాలోనూ, తదితర చోట్లా, మంత్రి వర్చులను కలవడానికి తాపత్రయ పడే ‘దండా, పండుగాళ్ళలో రెండు తరహాల వాళ్ళను యెన్నోసార్లు గుర్తు పట్టేను. (ఆ మంత్రి హడావిడిగా బాత్ రూమ్ లోకి బొత్తాలు సర్దుకుంటూ పారి పోతున్నా సరే, వీళ్ళ మాత్రం అదే మీ పట్టించుకోకుండా మంత్రి మెకలో హడావిడిగా ఒక దండవేసి, చేతులో ఒక పండు పెట్టి, బైటకుపోయి “మంత్రిగారితో మాట్లాడేను. ఇండస్ట్రియల్ కోలనీలో మీరుంటున్న యిళ్ళన్నీ మీకే యిచ్చేస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఆ పి ఏ. గాడికి నోట్ చేసుకోమని నైషర్ గా చెప్పేరు” అంటూ కోతలు కోసే రాజకీయ జేబు దొంగల్ని మా ఊళ్ళో “దండా, పండు గ్యాంగ్” అని ఆప్యాయంగా పిలుచుకుంటాం). సాధారణంగా, దొంగ వెధవలూ, వెర్రివెధవలూ మంత్రుల చుట్టూ తిరుగు తారని ఒకరచయిత అభిప్రాయం.

ఎవరా రాజీ-ఎవ్వకెల నిరిచేస్తా!

రాగళి నందరి 3

కలవారు చేసే కళ కళలాడే పాపాల్లా గుట్టలు గుట్టలుగా పూలదండలు. నేను బాగా వెనుకగానున్న కర్పిలో కూలబడ్డాను. ఒక ప్రొఫెసరుగారు మాట్లాడుతున్నారు. ఆయన చాలా బాగా మాట్లాడుతున్నారని పించింది.

“విద్యార్థిగకరీ, యశస్సుభకరీ” వంటి స్లో కాల్లో “దివ్యనిగూఢవిత్తము.....” గుత్తమగు ‘విద్యలేనివాడు వింత పకువు’ (విద్య గల్గిన వాడు వంత పకువు-అంటే పాలకవర్గానికి వంతపాడి వత్తాసు పలికే ఆరిన వత్తి కాబోలు) వంటి వద్యాలూ ధారాపాతంగా విన వచ్చాయి.

అయితే, ఆ వింత పకువు దగ్గర నా బుర్ర నిలబడి పోయింది. తరువాత మొత్త మంతా మూగ సినిమా అయిపోయింది. కొద్దిసేపట్లో సభాసదులూ మాయమై పోయారు. మంత్రాగారితో సహా స్టేజి మాయమైంది....

నేను హైదరాబాద్ ఎయిర్ పోర్టులో దిగేను. విమానం లోంచి దిగుతుంటే నా ప్రతి కదలికలోనూ గర్వం తొణికిసలాడింది. “హూ! నేను సాధించబోయే ఘన కార్యం వీకేం తెల్పు!” అన్నట్లు డ్యూటీకోసం దణ్ణం పెడుతున్న ఎయిర్ హోస్టెస్ వైపు చూసేను. కాబూలీవాడి దగ్గర అప్పుచేసిన డబ్బుతో అర్జెంటుగా విమానం మీద ప్రయాణంచేసి మా “మంద బాబూరు హైస్కూలును” జూనియర్ కాలేజీగా ఆప్ గ్రేడ్ చేయించాలి. అందులో యింగ్లీషు మీడియం ఉండాలి. సైన్సు కోర్సులు కూడా ఉండాలి. అప్లికేషన్ యిచ్చిన మర్నాడే నా పని పూర్తికావాలి.

అప్పటి డైరెక్టర్ ఆఫ్ హైయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ని కలిసేను. నాటి విద్యాశాఖ మాత్యులను కలిసేను. సాయంత్రం 6 గంటలుదాటి పోయింది నెక్రటేరియట్ ఎడ్యుకేషన్ డిపార్ట్ మెంట్ ట్రై పి స్టే యెవ్వుదో వెళ్ళిపోయాడు. తరువాత మూస్తున్న ఫ్యూన్ గారి కాళ్ళు పట్టుకున్నాను. ఆయన నా జేబులు తడిచేడు ట్రై పి స్టే వైనం చెప్పి తాను నేనొచ్చేవరకూ అక్కడే ఉండడానికి అంగీకరించాడు.

ట్రై పి స్టే గారు నెక్రటేరియట్ ఆవరణ లోని కో-ఆపరేటివ్ స్టోప్పు వద్ద కోలా దియ్యం కోసం వెద్దనైజు క్యూలో వెనగ్గా

ఈ నెనునలో కంటాం లాంటి నాళ్ళ నల్ల ఆనసల్లలకే రక్షణ లెక్కంసె పోయింది!

రాగతి సంసరి 4

నిలబడి ఒక డ్యానం చేస్తున్నారు అప్పుడా స్టోప్పు వాళ్ళనీ. క్యూలో వాళ్ళనీ దిమాగు కొని ట్రై పి స్టే గారి కోలా బియ్యం ట్రై పి స్టే గారికిప్పించి. ఆయన అప్పటికీ నా పట్ల ప్రసన్నుడు కాకపోతే వారి ముప్పై కేజీల మూటా నేనే మోసి మా హైస్కూలును జూ. కా. (జూనియర్ కాలేజీ-ఆ తరువాత జాన్వర్ కాలేజీ అని కిట్టని వాళ్ళంటే అనొచ్చు గాక) గా ఆప్ గ్రేడ్ చేస్తూ యిచ్చిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారి ఆర్డర్ ను సైక్లో స్టయిల్ చేయించి పట్టుకొచ్చాను.

తిరిగి వచ్చేటప్పుడు, విమానంలోని కాక్ పిట్ లోంచి, మెలికలుతిరిగి చచ్చిపడి ఉన్నట్లు కనిపించే పెద్దనైజు పాము లాంటి గోదావరినదిని చూసేను భూదేవి ముఖం మీద మొటిమలవంటి కొండలు చూసేను. ఎవరు చూడడం లేదుకదా అన్న దీమాతో నిర్భరంగా, నీలంగా, తీరుబడిగా, తీరాన్ని కెరటాలు కెరటాలుగా ముద్దెట్టుకొంటున్న నముద్రుడ్ని చూసేను. మబ్బుల్లోంచి దూసుకుపోతున్నప్పుడు గతుకుల్లో వదుతూ, లేస్తూ నడిచే రెండెళ్ల బండిలా సాగింది విమానం.

ఇంటికొచ్చి నా వీపు నేనే తట్టుకున్నాను. నన్ను నేనే మెచ్చేసుకున్నాను. నాలోనేను గంతులేసేను. మా హైస్కూలు జూ. కా. అయిపోయింది.

“వాడి ప్రెండూ, కులంవోడూ, హెడ్డా స్టరు గారీ పతిని ప్రెన్నిపార్ చెయ్యడం కోశమే యీ వెదవ నానా గడ్డి కరిచాడు. బుద్ధి పోనిచ్చుకున్నాడు కాదు” అని పిల్లల రాజకీయ తండ్రులంతా సంక్లిష్ట

సత్య శోధనా ఫలితాలను కోడై కూసేరు. ఈ దిస్కవరీని వీలయినంత మందిమెచ్చు కొన్నారు.

తమ కులం తప్పించి మిగతాకులాల నన్నింటినీ నిర్మూలించి తీరాలన్న శార్య దీక్షపరులైన కుల నిర్మూలనా సంఘాల వారందరూ “అంటే! అంటే! వీడి కుల తత్వ కాలేజీ నశించాలి!” అని నినాదాలు చేసేరు.

‘ఇల్లా, వొళ్ళూ గుల్లచేసి లోకం మరా మత్తుకు సిద్ధపడ్డ అప్రయోజకుడు వీడు. వీడి వల్ల మన చేతికి చిప్పే!’ అని యింట్లో వాళ్ళంతా యీసడించుకొన్నారు.

చచ్చి చెడి, యం. ఏ., యం. యస్. సీ., లు ప్యానయిన కొందరు కుర్రాళ్ళు జూనియర్ లెక్చరర్లుగా ఆవతరించారు. అందులో, “యెందుకయినా మనం పనికి రానేకపోము. ఈ రొచ్చుగుంటలో మన కేం పని?” అని కొందరు మా జాన్వర్ కాలేజీ ఉద్యోగం మానుకొని మరోచోటికి పోయారుట. (దేశో వికాలం, ప్రభువో హ్యనంతై!).

జూ. కా. జూ. లె. (జూనియర్ లెక్చరర్లు) కి బి యిడి., మేనర్లంతా నాల్గో తరగతి పౌరులుగా ఆనేరు. నిన్ననే పదో క్లాసు ప్యానయి యీవేళ యింటర్మీడియేట్ లో చేరిన విద్యార్థులందరూ హైస్కూల్ స్టూడెంట్లను ‘ఫోక్లాల్ల’ చూడడం మొదలెట్టేరు. ఇంగ్లీషు మీడియం కుర్రాళ్ళకి తెలుగు మీడియం వాళ్ళు గులాబీ పువ్వు మీద పాకే గొంగళి పురుగుల్లా గోప రించారు.

హైస్కూలు మేస్తరుగా ఉంటూ జూనియర్ లెక్చరర్లయిన వాళ్ళకి. దైక్షకుగా జూనియర్ లెక్చరర్లుగా ఉద్యోగాలు సంపాదించుకొన్న వాళ్ళకి మధ్య గ్రూపులేర్పడ్డాయి

బోధనా పద్ధతులలో శిక్షణ లేని లెక్చరర్లు మర్కట కిశోరన్యాయం పాటిస్తే, అటువంటి శిక్షణ గల బి యిడి., మేస్తరు మార్జుల కిశోరన్యాయంలో నడుస్తారు.

దీనికి తోడు మా ఊళ్ళో వీధులు తుడిచే ఆడ స్వీవరు గార్మీ, గుళ్ళో గంట వాయిచే పిలక పూజారి గార్మీ చూసి కళ్ళల్లో కారం జల్లుకొనే విద్యార్థికులైన ఉన్నతోద్యోగులు కూడా ఉండటం చేత సర్వే సర్వత్రా యార్ష్యా, ద్వేషాలు, కుట్రలు, కూహకాలుగా రూపు దిద్దుకుంటూనే ఉంటాయి.

అరెరె! మళ్ళీ ఉపన్యాసం వినిపిస్తోందేమిటి చెప్పా: "గురుర్బ్రహ్మ, గురుర్విష్ణుః" అంటూ విశిష్ట గురుత్వం గురించి ఉపన్యాసకుడు విప్లవోక్తిస్తున్నాడు...

ఇంతలో నా మనస్సు తిరిగి పరుగులు తీస్తోంది.... మా జూ. కా. గురువులు (ఆది నామవాచకం కాదు) చాలా మోడరన్ గా ఉంటారుట. ఒక నాదో కవి నాయకుడు (అంటే విద్యార్థి నాయకుడు) సురాధ్యానం (దీన్నే కొందరు చేత కాని వాజమ్యలు సురాపానం అంటారు) కోసం ఒక బార్ లోకి వెళ్లేడుట.

అక్కడ దీపాలు కావాలని మనకగా వెలుగుతాయి. చేబుళ్ళూ, కుర్చీలూ, మనుషులూ సిగ్నోటిలో కనిపిస్తారు సీసాలూ, గ్లాసులూ ఉన్నాయేమోననిపిస్తవి. అందరూ నేమ్మ దిగానే మాట్లాడుతున్నామనుకుంటారు. సోమయాజి కావినాడికి మాత్రం చెవులు బద్దలై పోతాయి. ఒక్క చేబులు దగ్గర మాత్రమే యిద్దరే ఉన్నట్లు ఆనేను. మన వినాయకుడు ఆచేబులు దగ్గరకెళ్ళి కుర్చీ లాక్కుని కూచున్నాడు. బేరర్ని బీరు తెమ్మన్నాడు. చేబులు దగ్గర గొంతు కలు రెండూ సపరిచితమైనవిగా ద్వనించాయి. మైకంతో మొఱుగుతున్నాయి. తేరబారి చూచాడ, జూ. కా. కరస్పాండెంటూ, ప్రెస్నిపాలా గగన విహార ఘోషలో ఉన్నారట. దానితో మన విద్యా విధానానికి సంపూర్ణప్రాతినిధ్యపాటణమూ,

కొత్త ప్రయోగం

వ్యథానిక

శ్రీ ఆకెళ్ళ కృష్ణమూర్తి 'కాల్పనిక సాహిత్యం అంతా వాస్తవ జీవితాన్ని అతి పేలవంగా అనుకరిస్తూ పోయేది' అని అంటారు. విశాఖ వాస్తవ్యులు. షిప్ యార్ కాలనీలో నివాసం. ప్రస్తుతం మన దేశాన్ని శాతవాహనుల దుష్టపరిపాలనలో వున్నదని (స్పార్టకస్ తెలుగులో రాసిన ఆనాటి రచయిత)

శాత = Percentage or spoils or 'the cut'

వాహన = Vehicle used by the Misruler

ఏ రాజకీయ పార్టీ మద్దతు లేకుండా యీ నిగూఢ గూఢ దుర్మార్గపు వ్యవస్థని అభిమన్యు డిల్లా ఎదుర్కొంటే విషాదాంత డాన్ క్విట్ అవాలి ఎవడయినా అంటాడీ రచయిత.

ఈ క్రింద మీరు చదవబోయే 'వ్యథానిక' అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా ఒకడు వదిన వాస్తవమైన ఆవృత్తి. ఈ వ్యథానిక ఆకెళ్ళ కృష్ణమూర్తి మానస పుత్రిక.

కొత్త ప్రక్రియర్ని సమాధ రించే ప్రఖ్యాతిగల ఆంధ్రజ్యోతి పాఠకులు ఈ కథపై తమ అభిప్రాయాలను, విమర్శలను నిర్మోహమాటంగా రాస్తారని ఆశిస్తాము :

—ఎడిటర్

సమగ్ర స్వరూపమూ, రెండుచెట్టా పట్టాలు వేసుకొని తూలుకుంటూ వచ్చేసేయటం చెప్పడం మరచిపోయాను జూ. కా. కాక పూర్వం యీ హైస్కూల్లో చదివే

విద్యార్థులు జిల్లామొత్తం విద్యార్థిలోకంలో శ్రేష్ఠులనే బావం ఉండేది. ఫలానా హైస్కూల్లో చదువుతున్నానని ప్రతి విద్యార్థి సగర్వంగా చెప్పుకునేవాడు (ఆ గర్వానికి వతనం తప్పదు గదా. ఆ వతనం జూ. కా. అయక సాధించడం జరిగింది).

కాని, నేదో ఎక్కడా సీటు దొరక్కపోతే యీ జూ. కా. లో చేరడం. చేరిన వారం పదిరోజులలో టి. సి. పుచ్చుకొని సీటీ యెక్కి నచ్చినచో జేరడమూ జరుగుతోందట.

జూ. కా. లో యేడవతరగతిలో నూటికి 18 మంది [18%], వదోక్లాసులో నూటికి 18 మంది [18%], యింటర్ లో నూటికి 18 మంది [18%] చెక్కు చెదరకుండా స్టాండర్డ్ గా ప్యాసవుతారట.

ఇక్కడ, పాఠాలు చెప్పే మేస్తరుని, క్లాసు మొహం చూద్దానికి యిష్టపడని కొందరు విశిష్ట గురువులు, స్కూల్లోనే కొట్టిస్తారట—కుర్రాళ్ళచేత. దెబ్బలు తిన గల శక్తి ఉడిగి, మేష్టరు, "రోడ్ల మీద ముష్టైతుకునైనా బతుకుతాను. లేకపోతే చస్తాను. అంతేకాని నేనీ దెబ్బలు తినలేకుండా ఉన్నాను బాబో!" అని రాజీనామా యిస్తే, "వీడు పరీక్షలకు వాచరుగా వెళ్ళడానికి భయపడుతున్నాడు. దెబ్బలు తినలేనంటున్నాడు. తీసి పారెయ్యండి." అని యాజమాన్యంవారు క్రమ శిక్షణను కట్టుదిట్టం చేసి పారేసేరట.

"నువ్వు ఫైనల్ మార్కుల లిస్టు లివ్వలే దానితో పరీక్ష ఫలితాలు వకటిం చదం ఆలంబ్యమైపోతుంది ఏవెటిసంగతి?" అని ఒక మేష్టార్ని సంజాయిషీ అడిగితే, "అయ్యా! తమరు ఫలానా ఆడ మేష్టార్ని క్లాస్ రూంలోనే, ఒళ్ళో కూర్చోబెట్టుకుని బయాలజీ ప్రయోగాలు బోధిస్తుంటే నేను జూ. సేనన్న కోపంకొద్దీ, అనిషయంబయట వడకుండా ఉండగలండులకు నాకీ సంజాయిషీ నోటీసు జారీ చేసేరే కాని మరేమీ కాదండయ్య! మీకా సంకోచమేమీ అక్కరేదని" ఆయన అతివినయం ఒలకబోసి మనవి చేసుకున్నారట దాంతో యిన్ చార్జ్ ప్రెస్సివల్ గారు ఆయన్ని దయతలచి మానవతాసదుద్దేశ్యంతో "క్షమించాం. వెళ్ళండి." అన్నారుట. ధర్మవతువులు. [ఇంతెప్పుడూ

ఈ ఆగస్టులో లంబం
నిలబడు?

5
రాగల
సంకల్ప

అలా చూడొద్దని చెప్పే రో రో నాకు తెలియలేదుట) వేసవి వెలవుల్లోదాదాపు మూడైతొమ్మిది ముచ్చటగా కరస్పాండెంటు గిరి గౌరవపదవిగా వెలగబెట్టుకొని వెల్ల గిరి బద్ధ నాకు—

“గురుర్వస్తాః, గురుర్వికటో, గురు ర్ఘోర్తో మధుప్రియః, గురురాద్వైశ్య గేయంచ, తస్యై శ్రీ గురవేనమః.” అన్నట్లుగా వినబడుతున్నదా శ్లోకం.

మళ్ళీ మైకులోంచి ‘కొలారీ కమీషన్’ గ్రటా ఎత్తెట్రా మాటలు వినిపించాయి. మన విద్యాబోధన మాతృభాషలోనే కొనసాగాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కివక్కాణిస్తున్నాయి. విద్య వ్యాపారమై పోరాడని వాపోతున్నారు. (విద్యా వ్యధి చారమే సాగిపోతుంటే ఇంత తక్కువ చేసి మాట్లాడుతున్నారేమిటా? అనిపించింది) విద్య యొక్క సామాజిక అవసరాన్ని గుర్తించి తీరా అంటున్నారు. [ఈ మధ్య సామాజిక ఆదవుల వెంపకం గుంపి రేడియోలు బద్దలు కొట్టేస్తున్నాయి. మనం నివసిస్తున్నది సామాజిక కీకారణ్యమనీ, మన గోడు మనతో సహా మరెవరికీ వినబడదనీ మరచి పోతున్నారు.]

అప్పుడు విద్యామంత్రిగారు నిలువెత్తునా రాజకీయితో నిలబడ్డారు. నాకు బలే సరదా అయిపోయింది. ముందు మాటాడి దిగిపోయిన ప్రొఫెసరుగారి ఉపన్యాసాన్ని దూడేకినట్లు యేకిపారేసే సంకల్పంతో నిలబడ్డారు. తెలుగును ఇంగ్లీషులా వాయిస్తున్నాడు.

1858లో మెకాలే [మృగాలేకి వికృతి మెకాలే కాబోలు! ఆవి ఇప్పుడూ, ఎప్పుడూ ఉన్నవే కదా! ప్రత్యేకించి 1858 మృగాల ప్రసక్తి దేనికో? మట్టి బుర్ర! లార్డ్ మెకాలే యేమో!] ప్రవేశ పెట్టినది వన విద్యా విధానమని అచ్చితంగా చెప్పేసేరు విద్యా విధానంతో చీటికి మాటికి గోటికాయ లాద్దం విపే దించామని నెలవిచ్చారు. ఏదాదికొక విద్యాకమీషన్ వేసేమనీ [‘చాలా చోట్ల మేస్తర్ల బదిలీల కోసం యేడాదిలో చాలా మార్లే కమీషన్లు కొట్టేస్తున్నారు కొంద రధికార్లు’ అని మేష్టర్లు గో పెడుతున్నారట], యిప్పటికి కనీసం వెయ్యిరిపోర్టులయినా తయారయి బూజును పెంచుతున్నాయనీ, ఆ రిపోర్టులకు వట్టిన బూజునూ దుమ్మునూ దులవడానికి యెన్నో కోట్ల రూపాయలు యీ మధ్యనే మంజూరు చేసేమనీ, అవన్నీ మనకెందుకనీ తేల్చేసేరు. విద్యార్థులలో క్రమ శిక్షణా రాహిత్యం పెరిగి పోతోందన్నారు. విద్య ‘డైనమిగ్గ’ ‘ప్రోగ్రెసివ్’ గా ఉండాలని వాక్యచ్చారు. వృత్తి విద్యా విధాన విర్ణయం కోసం హైదరాబాద్లో ఆదరా బాదరాగా ఉన్నతాధికార శిఖరాగ్ర సమావేశమొకటి జరగబోతోంది. అంగారు పడవద్దని భరోసా యిచ్చారు.

ఇంత వరకూ ప్లాటు వాయిచినట్లనిపించింది. జలతరంగిణి మ్రోగించినట్లయింది. కాని, యింకొక్కమాట చాలా గట్టిగా చెప్పేరు. దానితో నా కడుపులో దేవినట్లయింది. మెదడు మీద సమ్మెట

పోట్లు పడ్డాయి. గుండెలు పిండినట్లయింది.

“అయితే, యీ పవిత్ర లక్ష్య సాధన కోసం ప్రభుత్వానికి పూర్తి ప్రజాసహకారం కావాలి ప్రతి ఒక్కరూ నడుంకట్టి నిద్దం కండి” అన్నారు.

కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగేయి. అమెరికా, రష్యాల అంతరిక్ష నౌకలన్నీ నా బుర్రలో కక్ష్యలు తిప్పి కక్షతో ఢీ కొట్టుకున్నట్లయింది. “వెర్రీ వెధవనై ప్రభుత్వానికి సహకారం యివ్వడం వల్లనే నా ముద్దుల మూదోకూతురు వల్లకాట్లో కలిసిపోయింది బాబోయ్!” అని ఆరవాలనిపించింది. (దాని యం.పి. పరీక్ష, వై భవంగా చేయాలనుకొన్న దాని వెళ్ళి, దాని రంగుల కలలు అన్నీ కాలుకు చచ్చిపోయాయి మొర్రో! అని యేడవాలనిపించింది)

“ప్రభుత్వం యిచ్చిన తాఖీదును అమలు పరచడం వల్లనే జూ. కా. గుమాస్తా గాడి ఉద్యోగం యేడాది క్రింద ఊడిపోయింది నాయనో! వాడి తార్యా, అయిదుగురు పిల్లలూ ఆకటి చీకటి చిచ్చులతో నిరాహారం వండుకొని అభోజనం ఆరగిస్తుంటే మీ ప్రభుత్వం యేం చేస్తోంది మహా ప్రభూ!” అని నిలనీసి అడగలనిపించింది.

“మాలాటి వోటర్లందరినీ, మీకు సహకారమిచ్చిన నేరానికి- ఒక్కొక్కరినే తమరు మాడ్చి చంపితే తమ, తమ పార్టీలకు వోట్లు వేసే చోటా గాళ్ళు తగ్గిపోయి తమకు వచ్చే వోట్లు వల్ల కాట్లో రాజ్య మేలతాయి.” అని కేకలేద్దామనిపించింది..

ఇంతలో మళ్ళీ కె. జి. హాస్పిటలు, నర్సికల్ వార్డు, కాళ్ళు కోసి నరాల్లోకి నెలైన్, డెక్టోర్స్, కడుపుకోసి మూత్రానికి ఒక గొట్టం, ఆక్సిజన్ సిలెండరు, ముక్కులోకొక గొట్టం. “నాండీ! [నా ఆఖరి కూతురు, బిడ్డ, మా అందరికీ బహి: ప్రాణం దానికి నాలుగేళ్ళున్నప్పుడు నేను డిఫెన్స్ ఆఫ్ యిండియా రూల్స్ క్రింద ముషీరాబాద్ జైల్లో ఉంటే, వెంటనే యింటికి వచ్చేయ్యమని రాయించిన నా ముద్దుల పట్టి, మాటలు వచ్చినప్పటి నుంచి ఆఖరి శ్వాస పీల్చేవరకూ, నన్ను నాన్నగానండీ అనడం బదులు ‘నాండీ’ అని పిలిచేది. ఏండీ! యేం చెప్పమం

టారు?]" మీకెందుకీలా అయింది : ఆ కాలేజీ గొడవ మనకెందుకు : ఆనరరీ పోసుకు, అసలుద్యోగానికీముడి పెడుతున్నారెందుకు?

అవునమ్మా అవును! వాకెందుకీలా అయింది? ఎందుకు? ఎం...దు...కు? ఎందుకంటే

మా జూ. కా కి ఒక అరవావిదను ప్రెన్సిపాల్ చేద్దామనుకున్నారట అందుకీ గోరీపతి మేష్టారథను కొన్నారట. ఆ గొడవ రాజుకుని, రాజుకొని చివరకు నాయింట్లో సజీవ దహన కాండకు తోవ తీసింది.

"నాలుగు గ్రోసుల సుద్ద ముక్కలు కొన్నట్లు రాసి, రెండున్నర గ్రోసులే కొన్నాడట". "పుస్తకం మీద ఖరీదయెనిమిది రూపాయలని ఉంటే దాన్ని దిద్దవదిరూపాయలు చేసేడట." "మేగ్జైన్లో వెయ్యాలిన్న బ్లాకులు నాలుగు చేయించానని రాసి మూడే బ్లాకులు చేయించి ఒక బ్లాక్ డబ్బు దొబ్బేసేట్ట." "ఎక్కొంట్లు సరిగ్గా లేవుట; ఆడిట్ చేయించలేదట

[మరిప్పుడు మూడేళ్ళనుంచి అసలు ఎక్కొంట్లే లేకపోతే అడిగినవాడి కూతురు చచ్చిపోవాలి; వాడి ఉద్యోగం పీకేయాలి]. ప్రభుత్వంజోక్యం చేసుకొని, "నగరు ఆరోపణలు వాస్తవంకాదనీ, న్యెషర్ పీ ఎక్కొంటుకూ విద్యా సంస్థల ప్రైవేట్ మేనేజ్ మెంటుకూ సంబంధం లేదనీ, ప్రెన్సిపాల్ గా తీసేసిన తారీఖునుంచి వెం

టనే గోరీపతి మేష్టార్ని తిరిగి ఉద్యోగంలో వేసుకోవాలనీ" దఫ దఫాయగా ఆదేశాలిచ్చిందిట. జూ. కా. కరస్పాండెంట్ గా ఉన్నాయన ససేమిరా మేం వీడ్చి తిరిగి పనిలోకి తీసుకొనేది లేదు, పొమ్మని భీష్మించుకొని కూచున్నాట్ట. ఆ కరస్పాండెంట్ ను ప్రోవెక్యూట్

దీపావళి శుభాకాంక్షలతో!

ఆత్మీయతతో కూడిన
ఆతిథ్యానికి, రుచికి, పరిశుభ్రతకు

ఫాన్ : 20034

ఆనందభవన్ హోటల్

ఫౌండర్ :
ఎస్. రామస్వామి

బ్రాడీపేట, మెయిన్ రోడ్,
గుంటూరు-2.

గొర్రెం భయం లేదు!

7

రాగలి గంపరి

చేస్తామనీ, గ్రాంట్లపుతామనీ ప్రభుత్వం వారు బెదిరించారుట.

దానితో, ప్రభుత్వం మీద కరస్పాం దెంటాడులు హైకోర్టులో, వ్యాజ్యం వేసే రట. కోర్టువారి నిర్ణయం వ్యాజ్య కారులకు రుచించ లేదట. గోరీవతిని తిరిగి ప్రిన్సి పాల్ గా వేసుకోవలసి వస్తుందేమోనని భయపడ్డారుట.

యాజమాన్యం వారికిష్టమైన కరస్పాం దెంటును రక్షించుకొందుకూ, గోరీవతిని వేతన శర్మనీ [యిద్దరిలో యెవరన్నా యిష్టం లేదు కనుక] యిద్దరినీ ఒకే దెబ్బకు రాల గొట్టవచ్చుననీ సామ, దాన మా యోసాయాలతో యాతన శర్మగార్ని కర స్పాందెంటన్నారట.

మంత్రిగారి ప్రభుత్వం, 'అడదడు చులను కాపాడి తీరుతామనీ' ప్రతిజ్ఞలు బూనిన ప్రభుత్వం, నెలాఖరులోగా గోరీ వతిని తిరిగి ప్రిన్సిపాల్ గా ఉద్యోగంలో వేసుకొని, ఆలా చేసినట్లు మాకు వెను వెంటనే రిపోర్టు దాఖలుచేసుకోవలసిందిగా నాకు తాఖీదిచ్చారు.

"వల్లేమన్నారో మా కనవసరం. గోరీ వతిని తిరిగి ప్రిన్సిపాల్ గా వేసుకోవడం కలలోని మాట. పిచ్చి పిచ్చి వేషాలు వెయ్యకు" అన్నారు జూ. కా. యాజ మాన్యం వారు.

అప్పుడు నాకు విశ్వనాథ వారు "వేయి పడగలు" లో యీ విద్యాసంస్థల యాజ మాన్యపు కమిటీలతో వద్ద అవస్థ ప్రత్య క్షంగా యెదురయింది. ప్రైవేటు యాజ

మాన్యాల విద్యా వ్యతిచార విరాడ్రూవ సుదర్శనం అయింది.

అయితే, యిందుకు కూడా చట్టాలేడుస్తున్నాయి. సామాన్యుడ్ని కుడి మట్టంలోకి అణగ గొట్టినా యీ చట్టాలు ఒక వట్టాన కదిలిరావు. అయితే, కరస్పాందెంటుగా, సామాన్యుడ్ని కనుక చట్టం ప్రకారం ప్రభుత్వ దొరతనం వారితో విధిగా సహకరించాను. గోరీవతిని తిరిగి ప్రిన్సి పాల్ గా వేసినట్లు ఉత్తర్వులు జారీ చేసి వారి ఆజ్ఞప్రకారం వారికి తెలియబరచాను.

గొతవ ముదిరి, ముదిరి నాఉద్యోగానికి యెనరు బెడుతున్నట్లు ప్రచారం సాగింది. అందరూ మొండి వాళ్లే అయితే యీనాడు పాలిస్తున్న తరాజులు యేనాదో కాం గర్వంలో కలిసి పోదురు.

ప్రచారానికి నా మూడో కూతురు తయవడి పోయింది. కాల్చుకుంది. చచ్చి పోయింది.

అది గేయాలు రాసేది దానికి బంధువు లంకా కావాలి. స్నేహితులంకా సుఖంగా ఉండాలి. గొడవలేని ప్రకాంతత కావాలి. దాని పందొమ్మిదవ యేట అది రాసిన గేయ భాగం చిత్తగించింది.

"నా నిశీధపు గదిలో
ఒంటరిగా నేను
మిణుగురునై వెలిగానో క్షణం ;
కొలను గట్టున
యే కాకినై నేను
కలువనై వికసిం నో క్షణం ;
ఈ లోకపు రాక్షస గొడవలో నేను
కోయిలనై ఆలపించానో క్షణం...."

ఇప్పటికే పెళ్ళిళ్ళు చేసి అప్పులపాలై, లోకం మరమ్మత్తులో వ్యధార్త జీవిస్తే, అరివిద్దం వవస్థలపాలు జేసిన నే ను, ఉద్యోగం ఉడితే "ఇంక వెళ్ళేం చేయ గండు; నాగతేమి కాను; వీడికి నాబరు వెండుకుండాలో" లాంటి వేదనా భరితమైన ప్రశ్నలు దాని సున్నితమైన మనస్సును కారికి పారేసేయి; నమిలి మింగేసేయి.

ప్రభుత్వానికిచ్చిన సహకారం దాన్ని దహించేసింది. జూ. కా. దాన్ని దహించే సింది.

ఇంక రెండు గంటల్లో మమ్మల్ని తీవ్ర విషాద విషాద నిస్వనంలో లీనం చేసే ముందు యీ జూ. కా. మా పాలిట రాక్షస కరాళ దంష్ట్రా సరీస్పవమై యెలా విషం జీమ్మిందో, అగ్ని జ్వాలల బుసలు కొట్టిందో మా బంగారు తల్లి నాతోచెప్పిన విషయాలేవీ, నాభార్యతో సహా, నేనెవరికి యిప్పటి వరకూ చెప్పలేదు.

రావి శాస్త్రి గారు వ్రాసినట్లు రామచిలుక కాలిపోయింది. మా బంగారు బొమ్మ మాడి బొగ్గెపోయింది మా మనసల ముద్దుల పిన్ని మంట గలసి పోయింది. 1942 క్విట్ యిండియా ఉద్యమంలో లాతీ దెబ్బలు తిని, మహాకవి శ్రీశ్రీ (నాఆరాధ్యదైవం) చెప్పినట్లు

"వస్తే రానీ, కష్టాల, నష్టాల.
వస్తేరానీ,
పోతేపోనీ, నతుల్, సుతుల్, హితుల్ పోనీ ..."

అన్న పట్టుదలతో, బియ్యూనికి తికాణా లేని రోజులో జొన్నన్నం తిని బ్రతికిన వాడ్ని, చేతనైన విధంగా అన్యాయాన్ని వ్యతిరేకించిన యీ దెబ్బకు, తట్టుకోలేక పోయానా ;

అయినా,
"వలికించకు మౌన మృదంగాలను,
కదిలిచకు సుప్త భుజంగాలను,
తెరలిచకు శాంత తరంగాలను," అవి నా సహజ ధోరణిలో హెచ్చుతిస్తున్నాను.

"ఏవందో మంత్రిగారూ! ఇంకామీకు మా సహకారం కావాలా; ఇహ నాకు మిగిలిందేమిటి నా ప్రాణంతప్ప; ఇదిగో; కావాలంటే తీసుకోండి." అనికేకలేసేనట. మా ఆవిడ లేసింది. "ఏమిటండీ

